

Topogids

www.groteroutepaden.be

GR 565 SNIEDERSPAD

Deurne (Antwerpen) - Zoersel - Turnhout -
Kasterlee - Retie - Postel - Bladel 121 km

Variant via Arendonk (30 km)

Aanlooproute vanaf Antwerpen-Centraal (6 km)

Streek-GR KEMPEN

Herentals - Gierle - Turnhout - Ravels -
Baarle - Hoogstraten - Malle -
Zandhoven - Herentals 253 km

Verbinding Oostmalle - Turnhout (23 km)

Verbinding Sint-Lenaarts - Brecht Station Noorderkempen (5 km)

Verbinding Herentals - Geel (20 km)

Inclusief 37 suggesties voor dagtochten

Eerste druk - april 2012

Hertekening route Ronald Rothwell
Routebeschrijving Freddy Tuerlinckx
Lay-out Freddy Tuerlinckx
Fotografie Wim Patry, Ronald Rothwell, Freddy Tuerlinckx
Eindredactie Barbara Desein, Johan Lauwerier
(Alle hierboven vermelde personen zijn vrijwillige medewerkers van Grote Routepaden)

Cartografie Nationaal Geografisch Instituut (NGI)
Abdij ter Kameren 13, 1000 Brussel
Toelating tot reproductie A2677

Druk Verraes, Heule
D/2012/3101/01 Grote Routepaden vzw
ISBN 9789081396431
NUR 502, 511
Verantw. uitgever Gie Beirmaert, Grote Routepaden vzw
Beatrijslaan 72, 2050 Antwerpen

Karel Jaspers (1928-2006), Kempenaar in hart en nieren, nam in 1990 het initiatief om het aloude Sniiderspad te herwaarderen als GR 565. Ook de ontwikkeling van de Streek-GR Kempen in 1995 is het resultaat van zijn liefde voor de streek, waarmee hij zich op het ritme van de eigen pas innig verknocht voelde. Deze topogids beschrijft beide paden onder één band en wordt terecht aan hem en zijn onverdroten inzet opgedragen.

De route en deze gids werden met de grootst mogelijk zorgvuldigheid samengesteld. De uitgever aanvaardt echter geen verantwoordelijkheid voor schade die wandelaars op eender welke wijze zouden kunnen ondervinden door gebruik te maken van deze gids of door het wandelen van de route. Niets uit deze uitgave mag worden veevoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

© 2012 GROTE ROUTEPADEN, Antwerpen
Alle rechten voorbehouden.

Omslagfoto: Wandelen in de zomerse Markvallei

INHOUD

4	Op stap langs Grote Routepaden
6	Voorwoord
8	Renier Sniiders ... de man en het pad
10	De Kempen ... het pad en de streek
12	Wandelen in de Kempen
14	Gebruiksaanwijzing topogids
16	GR 565 Sniiderspad in tabelvorm
18	Streek-GR Kempen in tabelvorm
20	Verbindingsroutes in tabelvorm
22	Toerisme
26	Openbaar vervoer
29	Overnachtingen
33	Aansluitende GR-paden
33	Kaarten

35	Routebeschrijving GR 565 Sniiderspad
87	Routebeschrijving Streek-GR Kempen
153	Verbindings- en aanlooproutes

174	Suggesties voor dagtochten
-----	----------------------------

183	Index
-----	-------

186	Kaarten met ingetekende route
-----	-------------------------------

Overzichtskaart van de route	binnenkaft voor
Bewegwijzering en legende	flap achter
GR-paden in Vlaanderen	binnenkaft achter

GR 565 Sniederspad in tabelvorm

De onderstaande overzichtstabel kan dienen om je tocht te plannen.
Men gaat er van uit dat een gemiddelde wandelaar ongeveer 4 km per uur aflegt. Hierbij is geen rekening gehouden met rustpauzes.

● = op of vlakbij de route ○ = buiten de route

PAG.	Ref.nr. - Locatie	KM	TOT								
35	01 - Rivierenhof (GR12/E2)	0	0	○		○	○	●	●	○	
35	02 - Turnhoutsebaan	0,2	0,2	○		○	○	●	●	○	
35	03 - Wim Sarensplein	1,3	1,5	○		○	●	●	●	○	
37	04 - Merksemsebaan	2,2	3,7					●			
37	05 - Schoten (GR12)	1	4,7								
37	06 - Sluis 10	1,2	5,7			●					
39	07 - Herberg Vogelzang	3,6	9,3					●			
39	08 - Wijnegembrug	1,6	10,9				●	●	●		
39	09 - Schildehof	3	13,9								
41	10 - Oelegem	2,7	16,6				●	●	●		
41	11 - Vrieselhof	0,7	17,3					●			
41	12 - Antitankkanaal	1	18,3								
43	13 - Halle	4	22,3			●	●	●	●		
43	14 - Boshuisje (GR5/Kempen)	2,3	24,6	○				●			
45	15 - Zoerselhof	4,2	28,6								
45	16 - Zoersel	1,4	30	○		●	●	●	●		
47	17 - Einhoven (GR Kempen)	2,4	32,4								
41	18 - Blommerschot	2,1	34,5								
49	19 - Wechelderzande	5,8	40,3			●	●	●	●		
49	20 - Achtzalighedenboom	3,9	44,2								
49	21 - Lilse Bergen (GR Kempen)	1,2	45,4		●						
51	22 - Weg Beerse - Gierle (N132)	2,7	48,1							○	
51	23 - Vosselaar	3,2	51,3				●	●	●		
51	24 - Looypaal	1,5	52,8								
53	25 - Filipkes Vijver	2,9	55,7								
53	26 - Turnhout (station)	2,2	57,9			●	●	●	●	●	
57	27 - Begijnhof (Kempen)	1,1	59				●	●	●		
57	28 - Stadspark (variant GR565)	2,1	61,1					●			

PAG.	Ref.nr. - Locatie	KM	TOT								
59	29 - Autosnelweg	2,7	63,8								
59	30 - Zevendonk	2,8	66,6				●	●	●		
59	31 - Grote Kaliebeek	4,7	71,3								
61	32 - Kwartier Gailly (GR Kempen)	2,9	74,1				○	○	●	○	
61	33 - Hoge Rielen	0,6	74,7		●				●	●	
63	34 - Rulheide (GR Kempen)	3,9	78,6								
65	35 - Kasterlee	3,3	81,9		●	●	●	●	●		
67	36 - Geodetische Basis Kempen	4	85,9								
67	37 - Prinsenspark	3,4	89,3							●	
67	38 - Watermolen Witte Nete	1,7	91						●	●	
69	39 - Retie	3,9	94,9	●		●	●	●	●		
69	40 - Plas	3	97,9							●	
71	41 - Berkenstrand	4,8	102,7		●		●	●	●		
71	42 - Vaartbrug (Mol-Om)	2,2	104,9			●		●	●		
73	43 - Postel (LAW 11)	4	108,9				●	●	●		
75	44 - Peelse Heide (LAW 11)	5,7	114,6								
75	45 - Neerven	3,3	117,9								
75	46 - Bladel	3,3	121,2		●	●	●	●	●		

GR 565 variant Arendonk in tabelvorm

PAG.	Ref.nr. - Locatie	KM	TOT								
77	28 - Stadspark (GR565)	0	0					●			
77	47 - Oud-Turnhout	3,8	3,8				●	●	●		
79	48 - De Liereman	2,3	6,1					●			
81	49 - Lusthoven	7,4	13,5								
81	50 - Arendonk	6,4	19,9			●	●	●	●		
83	51 - Grenspaal 202	6,2	26,1								
85	44 - Peelse Heide (LAW 11)	4,1	30,2								

Over **Antwerpen** als “Stad aan de Stroom”, “Rubensstad”, “Wereldcentrum van de Diamant”, “Havenstad”, ... zijn talloze boeken geschreven.

Om niet het risico te lopen onvolledig te zijn willen we hier niet uitweiden over musea en historische gebouwen in renaissance en barok of andere stijlen, over de maritieme voorzieningen en de havenrondvaarten, over de wereldvermaarde dierentuin, de theaters en schouwburgen, de ...

Gewapend met de door de Stedelijke dienst voor toerisme verstrekte documentatie laten we je graag uitzwerven en vooral genieten van de talloze cafés (al dan niet met terras) en “bruine kroegen” ... genieten van het gemoedelijke volksleven in een wereldstad die vóór alles open staat voor de vreemdeling, de bezoeker.

Het Provinciaal Domein Rivierenhof is met zijn 135 ha het grootste park van de Antwerpse agglomeratie.

Het **KASTEEL RIVIERENHOF** was oorspronkelijk een “hof van plaisantie”, zoals de rijke Antwerpse burgers er op het platteland rond de stad veel lieten bouwen. In de 17de eeuw werd het een jezuïetenklooster. Rond 1777 liet de toenmalige eigenaar, J.B. Cogels, het door de hofarchitect van Lodewijk XVI verbouwen in classicistische stijl. De binnenindeling uit die tijd is nog dezelfde. Ook het “Franse” deel van het park, met de spiegelvijver, werd toen aangelegd. In 1921 kocht de provincie Antwerpen het domein, waartoe ook het zeer sterk gerestaureerde kasteel Sterckshof (nu provinciaal zilvermuseum) behoort. In het openluchttheater hebben tijdens de zomermaanden toneelopvoeringen en concerten plaats. In het park vind je ook een arboretum, sportvelden, een speeltuin, een verkeerspark, enz.

Het classicistische **Kasteel Ertbrugge** (einde 18de eeuw) is nu een kindertehuis.

ROUTEBSCHRIJVING GR 565 SNIEDERSPAD

De GR 565 Sniederspad begint bij het kasteel Rivierenhof in de Antwerpse deelgemeente Deurne. Vanaf het station van Antwerpen geraak je er met 10 of 410, 411, 412 tot halte *Venneborg*.

Een aanrader: Je kan ook vertrekken in Antwerpen en via een deel van de (toekomstige) GR “Antwerpen Te Voet” naar het Kasteel Rivierenhof wandelen. De beschrijving van deze aanlooproute vind je op p.161.

0 KM KASTEEL RIVIERENHOF (GR 565 / GR 12 / GR E2)

(01)

DEURNE (ANTWERPEN) – KAART 1

Je gaat rechts om het kasteel heen en stapt over een bruggetje. Linksaf en langs de eerste weg rechts verlaat je het park en kom je op de N112 of de

Het kasteel Rivierenhof vormt een knooppunt van GR-paden.

De GR 565 loopt tot in het kasteelpark van Schoten (zie p.37) samen met de **GR 12 “Amsterdam - Parijs”**.

Dit is ook het eindpunt van de **GR E2**, een verbindingroute tussen de GR 5A in Bazel en de GR 565, als deel van de **Europese wandelweg E2 “Noordzee - Riviera”**.

Beide routes voeren links om de vijver heen, om even verder te splitsen: De GR 12 leidt eerst nog even rechtuit en dan linksaf in de richting van Lier. De GR E2 gaat rechtsaf, verder om de vijver heen, en volgt een – ondanks de nabijheid van de Antwerpse Ring – onvermoed mooi parcours in de richting van de Schelde in Hemiksem.

Ook de **GR Antwerpen Oost-West** en de **GR Antwerpse Randweg** passeren hier en voeren aan de noordkant van de vijver in westelijke richting.

0,2 KM TURNHOUTSE BAAN (02)

DEURNE (ANTWERPEN) – KAART 1

 Venneborg 10
 Venneborg 410, 411, 412

Rechtsaf en linksaf de verkeersweg dwarsen op een oversteekplaats. Rechttuit langs de brede *Venneborglaan*, die je over zowat 800 m blijft volgen. Op een rondpunt dwars je de *Alfons Schneiderlaan*.

 Venneborglaan 19
Op de kruising met de al even brede *Ruggeveldlaan* ga je linksaf tot het

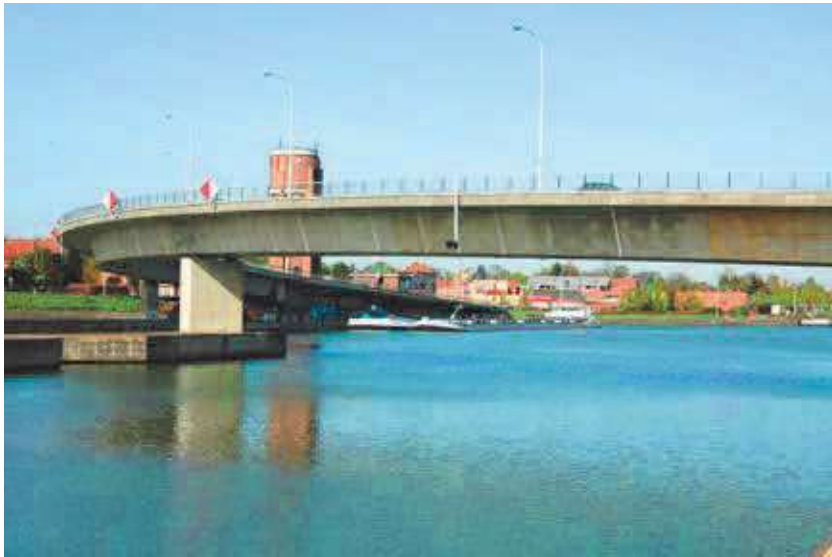
1,3 KM WIM SARENSPLEIN (03)

DEURNE (ANTWERPEN) – KAART 1

 Wim Saerensplein 5 (eindh halte)

Bij het begin van het plein ga je rechtsaf langs de *Frans Van Heymbeecklaan*. Even later dwars je de *Schotensteenweg* en ga je in dezelfde richting verder langs een smal pad. Even voor dit pad naar rechts bocht (in de richting van kasteel Zwarte Arend) volg je rechttuit een smaller pad langs een gracht. Dit bospad loopt uit op een kasseiweg, die je naar links volgt. Voorbij de toegangspoort van **Kasteel Ertbrugge** blijf je rechttuit de *Ertbruggestraat* volgen.

SLUIS 10 vormt de verbinding tussen het **kanaal Dessel - Schoten** – dat plaatselijk ook “Schotenvaart” genoemd wordt – en het Albertkanaal.

Het werd gegraven in 1877 en heeft in sterke mate bijgedragen tot de economische ontwikkeling van de Noorderkempen. Niet alleen kon men bevoeiingswater aanvoeren voor de droge gebieden, ook werden talloze bakstenen gevormd uit de Kempische klei hierlangs naar de bouwwerven in de stad gevoerd.

Na de teloorgang van heel wat steenbakkerijen boette dit kanaal aan belang in, alhoewel bouwmaterialen zowat 95% van de trafiek blijven uitmaken.

‘t **Wijtschot** is een oude zandwinningsput en vormt nu een 6,5 ha groot natuurgebied dat beheerd wordt door Natuurpunt. Hier werd trouwens ook zand gestockeerd dat afkomstig was van de graafwerken bij de aanleg van de Wijnegemse sluisen.

Bij het einde van het kasteelpark (zowat 200 m voor een hs-lijn) kies je de eerste weg links tot bij de afsluiting rond een bedrijventerrein. Deze naar links volgen tot op de klinkers van de *Muggeweg*. Rechtsaf en op de T-kruising tussen nijverheidsgebouwen linksaf langs de *Bijkhoevelaan* tot op de

2,2 KM MERKSEMSEBAAN (N120)

(04)

WIJNEGEM – KAART 1

Hoogmolen Kruispunt 413

Bij een oversteekplaats ga je naar de overkant van deze drukke verkeersweg die je even naar links volgt. Bij de volgende verkeerslichten kruis je de *Deurnesteenweg* en volgt deze naar rechts. Op de Hoogmolenbrug dwars je het Albertkanaal en bij het einde van het brugdek ga je nog even rechtuit.

Ter hoogte van huis nummer 163 ga je linksaf over een brugje, tot op een wegkruising bij een sportterrein, in het gemeentepark van

1 KM SCHOTEN (GR 565 / GR 12)

(05)

KAART 1

De **GR 565 Sniederspad** voert hier rechtsaf en bij de eerstvolgende Y-splitsing hou je links. Je loopt uit op een bredere weg en houdt een zelfde richting aan tot de uitgang van het Gemeentepark, in de *Victor Adriaenssensstraat*, vlakbij het centrum.

De **GR 12 Amsterdam - Parijs** voert hier, in de richting van Nederland, linksaf door het gemeentepark en voorbij het Kasteel van Schoten.

Het centrum bereik je door de *Victor Adriaenssensstraat* over zowat 250 m naar links te volgen.

610, 620, 621

De *Victor Adriaenssensstraat* naar rechts volgen. Even verder dwars je de *Braamstraat* en volgt deze naar links tot op de volgende kruising. Hier ga je rechtsaf langs de *Wijnegembaan*, tot het jaagpad langs het **kanaal Dessel - Schoten**. Dit even naar rechts volgend bereik je

1,2 KM SLUIS 10

(06)

SCHOTEN – KAART 1

Op een smal brugje dwars je de sluis en aan de overkant ga je onmiddellijk linksaf langs het fietspad, dat uitloopt op de *Sluisenstraat*.

Zowat 300 m verder kies je rechtsaf de *Wijtschotbaan*.

Op een stervormige wegkruising met slagboom kom je aan de rand van het **natuurgebied ‘t Wijtschot**.

Linksaf. Na zowat 700 m komt deze *Patappeltorenweg* bij de Petappeltoren (een soort oude kasteeltoren die geïntegreerd werd in een villa van recentere datum) uit op de *Schijnparklaan*, die je naar rechts volgt.

Bij het plaatsnaambord *Wijnegem* dwars je het riviertje Klein Schijn.

Einde linksaf langs de *Broekstraat* die je over een afstand van zowat een kilometer blijft volgen tot de T-kruising met de ‘s *Gravenwezelsteenweg* aan

HERBERG VOGELZANG is een zeer bekend uitstapdoel voor dagjesmensen en vooral wielertoeristen stappen hier vaak af.

De majestueuze slotgracht aan de rechterkant omwals het domein Pulhof of "Verbrand Hof" (Farnèse liet het in de 16de eeuw in brand steken).

Dit kasteel werd reeds in de 16de eeuw gebouwd (grondvesten en renaissancepoortgebouw) en verbouwd in de 18de eeuw.

Als over het kasteel zèlf al weinig anekdotes te vertellen vallen, dan wèl over zijn oudst gekende bewoner ... De heer Gansacker trouwde negen keer en overleefde zijn laatste vrouw nog tien jaar.

De grondvesten van kasteel **SCHILDEHOF**:

Het oude kasteel "Ten Broecke" werd gebouwd in 1559 en na een aantal verbouwingen met de grond gelijk gemaakt in 1954. De gemeente Schilde kocht het gebied van zowat 42 ha en door vrijwilligers werd de uit het begin van de 19de eeuw daterende **Oranjerie** (vroeger ook wel gebruikt als koetshuis) opgekalefaterd tot een mooi en nuttig gebouw dat momenteel onderdak biedt aan een bijenvereniging. In dezelfde context werd ook een bloemen- en insectentuin aangelegd en de **Dodoenstuin** is een reconstructie van een 16de eeuwse kruidentuin met circa 450 kruiden. Wie hier uitgebreid wil rondkuieren is al snel anderhalf uur kwijt, maar zal het zich niet beklagen.

Het **natuurreservaat De Pont** wordt beheerd door Natuurpunt en bestaat uit hooiland, moeras met rietkragen en oud loofbos.

Ingeval van droogte wordt de vijver, om het verdwijnen van zeldzame vegetatie te vermijden, bevoorradat door de Antwerpse Waterwerken.

De 8 ha grasland worden "onderhouden" door ezels.

3,6 KM HERBERG VOGELZANG

(07)

's GRAVENWEZEL (SCHILDE) – KAART 1 EN 2

Rechtsaf tot de ringweg rond Wijnegem (N12) die je bij de verkeerslichten oversteeft om dan dezelfde richting aan te houden tot een driehoekig pleintje.

Bij het begin van de langzaam klimmende 's *Gravenwezelsteenweg* kies je schuinrechts een smal pad dat afdaalt naar het jaagpad langs het Albertkanaal. Linksaf passeer je even verder onder de

1,6 KM WIJNEGEMBRUG

(08)

WIJNEGEM – KAART 1 EN 2

 Vaartdijk 410, 411, 412   (via een trapje naar het brugdek en dan de brug oversteken richting Wijnegem en Antwerpen)

Je blijft het kanaal volgen, voorbij het sluizencomplex. Zowat 300 m verder kies je linksaf de lager gelegen *Meeusstraat*.

 Meeusstraat 410, 411, 412 (aan het einde van de straat)

De eerste straat rechts is de *Helenalei* en even verder ga je opnieuw rechtsaf langs de indrukwekkende *Rode Dreef* (wegens de prachtige rode beuken).

Zowat 800 m voorbij het plaatsnaambord *Schilde* ga je, voorbij het hekken van villa nummer 35 schuinrechts het bos in. Bocht links, een smal asfaltwegje dwarsen. Via een bakstenen brugje hou je door een brede dreef dezelfde richting aan tot bij de kasteelvijver en de grondvesten van het vroegere kasteel in het domein

3 KM SCHILDEHOF

(09)

SCHILDE – KAART 2

Steeds dezelfde richting aanhoudend ga je voorbij de **Dodoenstuin** en de **Oranjerie**.

Op een brug dwars je de kasteelgracht. Met een lichte uitwijking naar rechts volg je in nagenoeg dezelfde richting een pad door **natuurreservaat De Pont**.

Een bocht naar rechts brengt je bij de oever van het Groot Schijn.

Door een klappootje ga je heel even naar rechts en je dwarst de waterloop op een brugje. Het smalle pad gaat in dezelfde richting over in een bredere dreef langs de bosrand. Op een asfaltwegje (*Bredabaan*) bij enkele huizen ga je naar links tot een wegw kruising bij de vroegere Rundvoorthoeve (nu een riante villa). Rechtsaf langs de *Rundvoortstraat* die na 500 m naar rechts bocht.

De eerste weg links is de *Knodbaan* die je in enkele bochten blijft volgen tot op de weg Schilde - Oelegem of *Schildesteenweg* in

In **OELEGEM** staat een uit 1781 daterende pastorie met wapenschild van een abt van Tongerlo, nu volledig gerestaureerd en gebruikt als gemeentehuis. De O.L.Vrouwkerk met merkwaardige gotische bolspitstoren uit de 15de eeuw werd in 1914 verwoest en in 1922 heropgebouwd. Stenen windmolen uit 1845.

Het 75 ha grote domein **VRIESELHOF** werd in 1975 voor het publiek opengesteld.

In een gedeelte van het kasteel – dat al in de 13de eeuw werd vermeld en in 1918 herbouwd werd – is het provinciaal Bibliotheekcentrum ondergebracht.

Het domein dankt zijn naam aan de eerste eigenaar, Jan van Vriesele. Door toedoen van de families van Steen-

bergen en van Halmalen werd het tot een heerlijkheid verheven.

In 1910 liet graaf Lodewijk de Brouckhoven de Bergeyck een nieuw kasteel bouwen, maar in 1914 waren het Belgische militairen die het gebouw in brand staken. In 1917 werd het in neorenaissance stijl herbouwd.

ANTITANKKANAAL

Dit werd gegraven in 1938 en maakte met het vlakbij gelegen fort (één van de vele versterkingen die tussen 1906 en 1912 werden gebouwd) deel uit van de tweede defensiegordel rond Antwerpen.

Dit militaire bolwerk bleek in de moderne oorlogvoering volledig nutteloos maar vormt nu een groen lint van 46 km tussen Oelegem en Berendrecht.

Het nabijgelegen **Fort van Oelegem** (1909) vormt nu een prachtig natuurgebied van 4,5 ha en is uitgegroeid tot een van de belangrijkste vleermuisreservaten van Vlaanderen.

Op de terreinen van het fort werd eveneens een natuurleerpad aangelegd.

2,7 KM OELEGEM

(10)

RANST – KAART 2

Het dorpscentrum ligt 500 m naar rechts

Knodbaan 610, 945

De verkeersweg oversteken en je gaat linksaf langs het voetpad om zowat 100 m verderop rechtsaf, net voor een parkeerterrein, een toegangsweg voor voetgangers te kiezen. Even voorbij de laatste parkeerstrook ga je linksaf op een bospad. Rechtsaf op de brede dreef richting kasteel en dan schuinrechts voorbij het Bezoekerscentrum en taverne De Remise.

0,7 KM PROVINCIEDOMEIN VRIESELHOF

(11)

OELEGEM (RANST) – KAART 2

Je blijft rechts van het kasteel en gaat aan de achterzijde van het gebouw rechtsaf over een brug en dan rechtuit langs een mooie beukendreef, voorbij een stervormige wegkruising.

Op het einde ga je heel even linksaf en dan rechtsaf langs een smal pad en even later verlaat je het domein langs een achterpoortje vlakbij het *Staltheater*. Je volgt het betonwegje naar links tot het begin van de *Goorstraat* waar de *Knodbaan* rechtsaf gaat op een brug over het

1 KM ANTITANKKANAAL

(12)

OELEGEM (RANST) – KAART 2

Aan de overzijde blijf je de *Knodbaan* volgen, waarbij je de *Beeldekensstraat* rechts laat liggen. Even voorbij huis nummer 83 ga je linksaf op een zandweg (*Gescheurde Heide*). Zowat 300 m verder kies je de eerste weg rechts.

Ter hoogte van een vijver aan je rechterhand ga je linksaf en dan bocht je naar rechts om dezelfde richting aan te houden tot op een asfaltweg.

Je volgt opnieuw de *Knodbaan* naar links, tot de kruising met de *Kantonbaan*.

Rechtuit en zowat 500 m verder dwars je een betonwegje (*Liefkenshoek*).

Met een lichte uitwijking naar rechts ga je verder door het bos.

Tweemaal kort na elkaar maak je een bocht links/rechts en bij de volgende splitsing rechts aanhouden. Een steenslagweg dwarsen en op een T-kruising ga je linksaf om bij de volgende kruising rechtsaf een smal pad (*Paardenmarkt*) tussen de bomen te volgen. Bocht links en zowat 200 m voorbij een rusthuis aan je rechterhand ga je rechtsaf op een smal voetpad tot in de *Halmolenweg*. Linksaf en ter hoogte van huis nummer 24 rechtsaf langs een smal voetpad tot in de *Halle-Velden*. Linksaf tot vlakbij het dorpsplein met muziekkiosk en rechtsaf langs de *Kerkhofweg* tot bij de kerk van

HALLE ligt temidden een uitgestrekt dennenbosgebied en wordt omwille van de zanderige en arme bodem ook wel “Magerhal” genoemd.

De toren van de in 1913 vernieuwde Sint-Martinuskerk dateert oorspronkelijk uit 1500. Pastorij uit 1865.

Het ontstaan van het **BOSHUISJE** of hoeve De Loteling, een typische Kempische langgevelhoeve, situeert zich waarschijnlijk na de Franse Revolutie.

Eén van de nieuwe eigenaars van het bos liet hier een boswachterwoning oprichten en de eerste bewoners begonnen er ook een klein boerenbedrijf (het waren echte “keuterboerkens”).

Wanneer het Boshuisje ook herberg geworden is, staat niet met zekerheid vast, maar men weet wél dat tijdens de eerste wereldoorlog de Duitse soldaten hier geregeld hun jeneverkes achterover kwamen slaan.

Rond 1845 kwamen – de historie herhaalt zich – heel wat wandelaars uit de stad Antwerpen in het Zoerselbos verpozing zoeken.

Onder hen ook ... Hendrik Conscience.

“De man die zijn volk leerde lezen” schreef vele verhalen die zich in de Kempen afspelen. Het Zoerselbos was o.a. de inspiratiebron voor romans als “De Duivel van het Slangenbos” en “Het Wonderjaar”. Het zou ook hier geweest zijn dat hij omstreeks 1850 tijdens een wandeling kwam schuilen voor stormweer en het verhaal van “De Loteling” hoorde vertellen. Het Boshuisje en zijn omgeving hebben zeker en vast gediend als situering voor de fictieve figuur van loteling Jan Braems. Een in 1936 door de Vlaamse Toeristenbond aangebrachte plaketafbeelding bij de voordeur van deze geklasseerde oude hoeve herinnert aan dit feit.

In de oude hoeve tegenover het Boshuisje werd in 1992 het **Natuur-educatief Bezoekerscentrum Zoerselbos** ingericht.

Over het **Zoerselbos** zélf vindt je meer informatie op p.138)

JEUGDHERBERG “GAGELHOF” werd na de tweede wereldoorlog gebouwd door een ploeg vrijwilligers.

Ook vandaag is het een team enthousiaste, onbezoldigde medewerkers die de jeugdherberg openhouden tijdens (verlengde) weekends en schoolvakanties. De jeugdherberg is permanent open van 1 juni tot einde september.

4 KM HALLE

ZOERSEL – KAART 2 EN 20

(13)

Kerk 411, 941

Voorlangs de kerk ga je tot op de hoofdweg (*Halle-Dorp*) die je dwarsst en naar rechts volgt. Bij de bocht rechtuit langs de *Peggerstraat* en na ca. 200 m bij een splitsing rechts aanhouden over zowat 1 km. Zo kom je bij de landelijke herberg

De Wandeling. speeltuin

Hier laat je de *Schegeleweg* links liggen en ga je nagenoeg rechtuit langs een zandweg (met afzonderlijk fietspad). Zowat 200 m verder kies je linksaf – net binnen de bosrand – een pad dat slechts even verder naar rechts bocht.

Je passeert rechts van het **Bezoekerscentrum** en bereikt een T-kruising bij het bekende

2,3 KM BOSHUISJE (GR 5 / GR 565 / Streek-GR Kempen)

(14)

ZOERSEL – KAART 2, 3 EN 19

1

De **GR 565 Sniederspad** kiest (samen met de Streek-GR Kempen) onmiddellijk voorbij het Boshuisje rechtsaf een brede zandweg door het **Zoerselbos**.

Je dwarsst de Monnikenloop en gaat aan de volgende kruising linksaf. Bocht naar rechts en 300 m verder rechtsaf langs een smal zandpad tot op een T-kruising. Hier ga je rechtsaf en je kiest dan aan de hoek van een weiland de eerste weg links. Bij het einde van het weiland ga je nog even rechtuit en dan op een splitsing schuinrechts, tot zowat 100 m vóór de oprit van de autosnelweg E34.

Den Haan 411, 417, 941

Op 350 m : Deze halte van de snelbus naar Antwerpen (zie ook suggestie 3 op p.175) bereik je door de parallelweg bij de oprit naar links te volgen.

De route voert **niet** tot bij de autosnelweg maar kiest linksaf een brede weg door een jonge aanplant. Zowat 700 m verder ga je op een T-kruising bij een gracht linksaf tot op een nieuwe kruising.

Onze GR 565 kruist hier de **GR 5 “Noordzee - Riviera”**

Deze vormt een verbinding tussen Bergen op Zoom in Nederland en de Franse Azurenkust nabij Nice. Van hier af vormt de GR 5 ook het vervolg van de **E2** (zie ook p.35).

In de richting van Bergen op Zoom voert deze route voorbij het Boshuisje en rechtuit langs een smal bospad. In de richting van Luik voert de bewegwijzering via een brug over de snelweg E34.

De **Streek-GR Kempen** loopt tussen Eindhoven en het Boshuisje gelijk met de GR 565. In de richting van Herentals loopt de Streek-GR dan samen met de GR 5 over de autosnelweg. Zie ook de beschrijving op p.141 van deze topogids.

1 3 KM JEUGDHERBERG “GAGELHOF”

ZOERSEL – KAART 2, 3 EN 19

(60 bedden)

De wit-rode bewegwijzering van de GR 5 in noordelijke richting volgen tot bij de jeugdherberg.

Het **ZOERSEL-HOF** blijkt al een hele geschiedenis achter de rug te hebben.

Vanaf 1233 hebben historici zekerheid over het wel en wee van het Zoerselhof. Men veronderstelt dat het oorspronkelijk één van de 18 boerderijen in het bezit van de heer van Westmalle was.

Na 1233 kwam het goed als gevolg van een schenking door hertog Hendrik I van Brabant in handen van de abt van Villers. Vermoed wordt dat de hertog hier een klooster wou laten stichten, als tegenzet voor de heer van Westmalle die blijkbaar zijn gezag wenste uit te breiden. Zéker is dat rond 1250 het Zoerselhof een kloosterhoeve in het bezit van de Sint-Bernardusabdij in Hemiksem was. Tijdens de 13de en de 14de eeuw was het domein telkenjare gedurende enkele dagen het verblijf van de hertogen van Brabant, die in het Zoerselbos kwamen jagen. In de 18de eeuw is de Refugie van Sint-Bernards nog steeds een hoeve. Toevallig ontdekte men klei in de Zoerselse bodem, uitstekend bruikbaar voor de productie van bakstenen.

De woning van de provisor werd in 1792 omgebouwd tot het fraaie classicistische kasteel zoals we het nu nog kennen en in dezelfde periode werden in de omgeving de vier abdijhoeven vernieuwd. Tijdens de Franse Revolutie werden de kerkelijke goederen verbeurd verklaard en kwam het Zoerselhof samen met het Zoerselbos in handen van grootgrondbezitters. In de periode 1950-1956 is het Zoerselhof een medische inrichting en vanaf 1956 was er een hotel-restaurant in ondergebracht. Momenteel is het privé-bezit.

Het dorp **ZOERSEL** met het typisch Frankische, driehoekige dorpsplein of “Biest” maakte oorspronkelijk deel uit van Westmalle en groeide door de ligging in een prachtig bos- en heidelandschap uit tot een ideaal vakantiecentrum. Voor de gotische kerk van de H. Elisabeth van Hongarije (15de eeuw) stond vroeger een prachtige lindeboom die volgens de overlevering zou geplant zijn door de aartshertogen Albrecht en Isabella en ongeveer 800 jaar oud was.

In 1971 werd de door ziekte aangetaste reus omvergehaald, doch de imposante stam en enkele van de zware takken leven voort in de vorm van prachtige beeldhouwwerken. De 8,6 m hoge stam werd door beeldhouwer Pol van Esbroeck verwerkt tot een 89 figuren tellende plastische evocatie van het volksleven in het door en door Kempens dorp dat Zoersel was. Mariette Coppens schiep uit de takken van de linde verschillende figuren uit Consciences “De Loteling”. Deze kunstwerken kunnen bewonderd worden in het daartoe in 1990 speciaal gebouwde **Lindepaviljoen** (even buiten het dorpscentrum op de weg naar Oostmalle) ... een bezoek is ten zeerste aan te raden.

Scherp rechtsaf en 50 m vóór enkele bedrijfsgebouwen linksaf. Slechts even verder op een kruising (*Zoerselbosdreef*) rechtuit op een asfaltwegje. Einde schuinlinks en op de T-kruising de *Achterste Hoeven* naar rechts volgen tot op de kruising met de *Zoerselhofdreef*, bij de toegangspoort tot het

4,2 KM ZOERSELHOF

(15)

ZOERSEL – KAART 3 EN 19

Hier wandel je rechtuit langs de *Jagersdreef* en waar deze op een driesprong naar links bocht ga je nagenoeg rechtuit op de middelste bosweg.

Op een T-kruising langs de rand van akkerland ga je rechtsaf in de richting van de kerk. Einde bocht links en het smalle voetpad met de naam *Torendreef* komt uit in de asfaltweg *De Reiger*. Rechtsaf en voorbij *De Roerdomp* volg je rechtuit opnieuw een smal voetpad tussen sport- en speelterreinen.

Amper 30 m verder ga je links van de begraafplaats en dan rechtsaf langs de *Schoolstraat* tot bij de kerk van

1,4 KM ZOERSEL

(16)

KAART 3 EN 19

411, 417, 941 (zie hiervoor)

Je blijft de *Schoolstraat* rechts van de kerk volgen tot op de weg Oostmalle - Lier (N14) of de *Zandstraat*, die we op het zebrapad dwarsen. Linksaf en net voor huis nummer 8 rechtsaf langs een parkeerterrein en op een kerkwegel.

T-kruising linksaf en einde rechtsaf langs een voetweg die slechts even verder splitst. Rechts aanhouden en je komt voorbij enkele sportzalen. Bij het einde van een parkeerterrein ga je even naar links, om dan schuinrechts een voetpad door de velden te kiezen. Dit pad loopt uit in de *Kapelstraat* en bij de volgende T-kruising (*Herentalsebaan*) ga je naar rechts.

... langs de rand van akkerland ga je rechtsaf in de richting van de kerk

Zoals je op de kaart kan zien zijn de huisjes van het gehucht **EINHOVEN** rond een driehoekig perceel grond gegroepeerd. Dit was méér dan waarschijnlijk een Frankisch dorpsplein of "Dries". Er wordt trouwens aangenomen dat het gehucht de oudste kern van Zoersel was.

De langgevelboerderij op de hoek met de *Kluisbaan* is het geboortehuis van Mathias Joostens, inspiratiebron voor een van Hendrik Conscience's boeken: "Eene 0 te veel".

Op het voetstuk van het **KRUIS VAN BLOMMERSCHOT** staat het wapen van de adellijke familie Nève de Mévergnies, die rond de eeuwwisseling eigenaar was van de omringende bossen. Geplant op het kruispunt van zes dreven is dit monument een jaarlijks trefpunt van een kruisprocessie.

Het **NAVO-Vliegveld** van Oostmalle werd aangelegd tussen 1952 en 1955. Momenteel wordt het voornamelijk gebruikt door sport- en zweefvliegers. Rondom het grauwe beton van de startbaan strekt zich een uniek natuurgebied uit. De rijkdom aan fauna en flora wordt in slechts enkele gebieden in de provincie Antwerpen geëvenaard.

Even verder ga je linksaf langs *De Maey*, die zowat 500 m verder naar rechts bocht. Even later loop je een stukje langs de bosrand, je laat de *Uitweg* links liggen en je houdt dezelfde richting aan langs *Einhoven*.

Je komt voorbij een overdekte picknickplaats en dan bereik je een wegsplitsing bij een driehoekig perceel akker- en weiland in het gehucht

2,4 KM EINHOVEN (GR 565 / Streek-GR Kempen)

(17)

ZOERSEL – KAART 3 EN 19

Je blijft links van deze driehoek en ter hoogte van hoeve nummer 13 ga je schuinlinks om dan linksaf de *Kluisbaan* te volgen. Net voorbij huis nummer 11 ga je rechtsaf en na enkele bochten bij een vervallen boerderijtje linksaf langs een zandweg, die even later het bos in voert. Vlakbij de autosnelweg E34 linksaf langs de mooie, brede *Kruisdreef* door het bos, tot bij het

 De **Streek-GR Kempen** komt net voorbij de overdekte picknickplaats linksaf uit de richting van Oostmalle. Zie ook p.37 van deze topogids.

2,1 KM KRUIS VAN BLOMMERSCHOT

(18)

ZANDHOVEN (LILLE) – KAART 3 EN 19

Aan de andere kant van het kruisbeeld hou je nagenoeg dezelfde richting aan tot op de *Kluisbaan*. Rechthout en op de Kluisbrug dwars je de Visbeek. De weg heet nu *Blommerschot*.

Links ligt het door Natuurpunt beheerde **natuureservaat De Kluis** (5,5 ha). Na zowat 500 m zie je links tussen de bomen een betonbaan en een oude hangar van het voormalige **NAVO-vliegveld**. Zowat 100 m verder ga je linksaf doorheen een hek met de naam *Kluisheide* en je volgt geruime tijd een mooie weg door het bos. Je maakt hierbij een ruime bocht naar rechts en negeert meerdere zijwegen. Na zowat 1,5 km dwars je een betonweg, je gaat nog even rechthout langs *Milburg* en net voorbij een woning bocht je naar rechts. Bij het einde van een vervallen schuur bocht je naar links en je blijft de afsluiting volgen tot bij de kruising met een betonweg (*Blommerschot*).

Hier ga je linksaf op een parallel lopende bosweg. Na zowat 500 m kom je, bij het plaatsnaambord *Wechelderzande* en een brug over de Molenbeek, op een wegwakruising.

Rechtsaf en bocht links langs de *Blommerschotsebaan*. Er volgt een ruime bocht naar rechts en op een Y-splitsing ter hoogte van een hs-cabine schuinrechts aanhouden langs *Beulk*. Linksaf langs de *L. Mercelisiaan*. Einde rechtsaf en dan linksaf op een smal voetpad langs de afsluiting van een bedrijventerrein. Op de T-kruising met de *Pulsebaan* ga je linksaf in de richting van de kerk) en net voorbij huis nummer 35 rechtsaf op een voetpad. Net voor huis nummer 25 tweemaal linksaf om een klein grasveld heen en dan rechtsaf op een smal voetpad. Ter hoogte van huis nummer 2 kies je linksaf andermaal een smal pad. Einde rechtsaf langs *Den Hert* tot bij de kerk van

Het **WECHELDERZANDE** van weleer, door Conscience en Snieters beschreven of door Crabeels, Heymans of Rosseels geschilderd ...

Het landbouwersdorp in de hei is voltooid verleden tijd. Hoewel dit nog steeds een rustige en landelijke gemeente is, ten minste ... als op het (reserve)Navovliegveld niet een of andere vliegmeeting wordt georganiseerd.

Dat Wechelderzande een kunstenaarsdorp was/is, werd je wellicht al duidelijk bij het zien van de straatnaamborden onderweg, die de vorm hebben van een schilderspalet.

Hoeve Den Hert, met de authentieke linden voor de deur, is het oudste nog bestaande huis van "Wechel" en het dateert uit 1603.

De merkwaardige grove den of vliegden met de naam

ACHTZALIGHEDENBOOM werd reeds vermeld in 1910.

Er wordt evenwel van uitgegaan dat hij toen reeds ca. 60 jaar oud was.

De boom had vroeger acht stammen, waarvan er volgens de overlevering één werd omgehakt door stropers die zich wilden wreken op de boswachter van "Wechel", die hen had betrappt.

De boom is al tijdenlang een twist-appel tussen de gemeenten Lille, Gierle en Wechelderzande.

LILSE BERGEN

De zandwinningsputten die gegraven werden voor de aanleg van de autosnelweg E34 vormden een prima recreatieve voorziening en waren dan ook de aanleiding tot de ontwikkeling van dit domein, dat genoemd werd naar de vlakbij gelegen landduinen langs de Haarlebeek. Naast een zwembad met een strand van 1 ha (waar je ook kan waterfietsen en windsurfen) biedt het domein nog tal van andere ontspanningsmogelijkheden.

5,8 KM WECHELDERZANDE

LILLE – KAART 3

🚶 416, 440, 940 🏠 ☕ ✂️ 📱

(19)

Je wandelt rechts van de kerk door de *Heymansstraat*, die voorbij het omwalde gemeentehuis **Hof d'Intere** voert, en kiest schuinrechts de *Pastorijstraat*.

Deze kruist na zowat 1 km de asfaltweg met de ietwat onlogische naam *Zand*. Rechthuit langs een zandweg en waar deze naar rechts bocht volg je rechthuit een smaller pad. Na zowat 600 m kom je bij een vennetje op een stervormige wegkruising met de *Visbeekbaan*.

📍 🚶 ⓘ **Natuurgebied Visbeekvallei** (Natuurpunt)

Heel even naar rechts om op de gelijknamige brug de Visbeek te dwarsen.

Onmiddellijk schuinlinks langs een brede bosweg (**niet** deze met het afzonderlijke fietspad) die parallel loopt met de Visbeek.

Na zowat 300 m bocht de brede zandweg op een kruising naar links tot bij een wegsplitsing aan de rand van een akker. Hier kies je de middelste weg die een bocht naar rechts maakt en volg je een brede zandweg tussen bos (links) en akkerland (rechts). Op de kruising met een brede bosweg (met fietspad) ga je rechtsaf en dan kies je zowat 500 m verder de derde weg links.

Even later kom je voorbij de door een omheining beschermde

3,9 KM ACHTZALIGHEDENBOOM

LILLE – KAART 3, 4, 11 EN 23

(20)

Je gaat nog even rechthuit en op de volgende kruising linksaf.

Voorbij een slagboom ga je bij een T-kruising rechtsaf langs een golfterrein. Op de T-kruising met een brede bosweg ga je linksaf tot bij een stervormige wegkruising. 🚶

Rechtsaf de Haarlebeekbrug oversteken en rechthuit langs de *Strandweg* tot deze een bocht naar rechts maakt, vlakbij de hoofdingang van het recreatiecentrum

1,2 KM LILSE BERGEN (GR 565 / Streek-GR Kempen)

GIERLE – KAART 4, EN 23

(21)

De ingang van het recreatiedomein en de camping liggen zowat 200 m naar rechts.

🏠 (5) 📍

De **GR 565** (én de Streek-GR) kiest rechthuit de zandweg *Beerse Heide*.

Slechts even verder ga je op een kruising rechthuit, voorbij een slagboom langs een mooie bosweg. Zowat 500 m verder T-kruising linksaf en vrijwel onmiddellijk opnieuw rechtsaf.

Je volgt rechthuit het *Lijsterpad* (let ook op de kunstzinnige uitvoering van de straatnaamborden in de gemeente Gierle) over zowat 1,5 km, tot op de T-kruising met de *Beersebaan* of de

🚶 De **Streek-GR Kempen** komt hier (uit de richting van Gierle) van rechts voorbij de ingang van het domein.

Zie ook de beschrijving op p.99 van deze topogids.

Deze Streek-GR én onze GR 565 volgen van hier uit een gezamenlijk traject tot bij het Begijnhof van Turnhout.

Vroeger werd **VOSELAAR** gedomineerd door de 40 m hoge **Konijnenberg**, een stuifzandrug die ingevolge het rooien van de begroeiing, het toerisme en door afgraving nu nog amper 36 m haalt.

De huidige *Cingel* (het driehoekige marktplein) heeft duidelijk – zoals heel wat dorpen langs de GR 565 – Frankische wortels. Het oude gemeentehuis en de kerk – beide gelegen op ‘gemene grond’ – en ook de pomp op de dries wijzen trouwens overduidelijk in die richting.

Vosselaar geniet in de Kempen enige faam als Mariabedevoortsoord (de eerste vermeldingen in dit verband dateren reeds uit 1406). Volgens de overlevering vonden Turnhoutenaars hier een Mariabeeld dat ze ook meenamen, maar ‘s anderendaags lag het beeld terug op de vindplaats.

De uit 1430 daterende O.-L.-Vrouwkerk hing af van de Antwerpse St.-Michielsabdij.

Nu we het toch over Antwerpen hebben, een pikant detail ... op de hoek van het pleintje aan de basisschool bevond zich een put ... een grote beerput door de gemeente Berchem gegraven. Met tramwagens werd de Berchemse aal naar Vosselaar vervoerd, waar de boeren goed geld betaalden om er hun akkers mee te bemesten.

LOOYPAAL

Het bestaan van deze zeer oude grenspaal, ook wel Vossepaal genoemd, is reeds bekend uit een uit 1331 daterende oorkonde van Jan III.

Op deze plaats komen de gemeenten Beerse, Turnhout en Vosselaar samen. Als men in de vossestaart – die langs de kant van Vosselaar in de steen gebeiteld werd – een speld stak en er met de duim heel hard op duwde, dan kwam er volgens de legende bloed uit ... waaruit blijft een open vraag.

In 1989 werd deze paal gerestaureerd en op z'n oude standplaats heropgericht in een mooi aangelegde windroos van mozaïekkeien. Omgeven door zitbanken is dit een rustpunt langs verschillende fietsroutes en wandelpaden.

De *Galgenbeekweg* (de naam van de buurt is trouwens Galgeneinde) verwijst naar het feit dat hier, ergens in het bos, eertijds de galg van Turnhout stond opgesteld

2,7 KM WEG BEERSE - GIERLE (N 132)

(22)

BEERSE / LILLE – KAART 4 EN 23

Oprit E34 200, 415 (1 km naar rechts)

Deze verkeersweg over zowat 150 m naar links volgen en op de volgende kruising rechtsaf langs een zandweg met afzonderlijk fietspad.

Bij de volgende kruising betreed je het **natuurgebied Zwartgoorheide**. Zowat 1 km verder loop je voorbij het plaatsnaambord *Vosselaar* rechtuit door een woonwijk langs het (jawèl) *Renier Sniederspad*, tot deze na zowat 1,2 km bij huis nummer 1 een bocht naar rechts maakt.

Onderweg:

Scherp linksaf op een bosweg en na 50 m schuinrechts de helling van een zandduin op. De GR 565 volgt nu, in enkele bochten, een noordoostelijk parcours over de heuvelrug van de **Konijnenberg**.

Je komt voorbij het merkteken van het hoogste punt (36,33 m) en daalt dan geleidelijk af tot vlakbij het speelplein van de gemeenteschool. Rechtsaf tot op een tegelpad dat je naar links volgt tot aan de kerk en dan ga je linksaf in de *Schoolstraat* tot aan de rijksweg Antwerpen - Turnhout (N12) in

3,2 KM VOSELAAR

(23)

KAART 4

200, 410, 415, 416, 417, 431, 432, 433, 434 en stadsbus 3

Deze verkeersader oversteken en dan wandel je rechtuit langs *Hofeinde*.

De eerste straat rechts is de *Sparrenlaan*. Einde linksaf langs *Looy* en enkele kruisingen negerend over zowat 1 km dezelfde richting aanhouden tot bij de

1,5 KM LOOYPAAL (GR 565 / Verbindingsroute Kempen)

(24)

VOSELAAR – KAART 4

De **GR 565** voert hier (samen met de verbindingroute van de Streek-GR Kempen) scherp rechtsaf langs een zandweg en na zowat 250 m kies je bij een Y-splitsing (net voorbij huis nummer 98) het linkse bospad, dat nogmaals 250 m verder naar rechts buigt. Op de T-kruising met een betonwegje (*Stoktsebaan*) ga je naar links en dan kies je de eerste weg rechts.

De *Wigentakjesdreef* / *Wilgekatjesdreef* loopt pal op de gemeentegrens tussen Turnhout en Vosselaar. Op een Y-splitsing hou je links aan en op een T-kruising (*Oude Baan*) ga je linksaf tot de kruising met de *Weigang*.

Hier ga je nog héél even rechtuit (*Galgenbeekweg*) en dan kies je nagenoeg onmiddellijk schuinlinks (langs de afsluiting van een manège) een smal pad net binnen de bosrand. Bij een bredere dreef blijf je in een bocht naar links het smalle pad net binnen de bosrand volgen.

De verbindingroute, tussen Oostmalle en Turnhout, van de **Streek-GR Kempen** voert hier in de richting van Oostmalle rechtuit langs de *Dijkstraat*. Zie ook de beschrijving op p.158 van deze topogids.

Het domein **FILIPKES VIJVER**

neemt in het hart van de oudere Turnhoute bevolking een bijzondere plaats in.

Vele oudere Turnhoutenaars hebben er, tijdens de “strengere” winters van weleer, hun schaats-hart opgehaald. In de 19de eeuw was het zelfs mogelijk om in de tuin te komen wandelen.

Het gebouw zelf werd rond 1871 opgetrokken maar in 1920 verwierf een Hollandse Indiër, Herman Westerdorp Dozy, het gebied.

Rond de eeuwwisseling werd op dit terrein aan grafheuvel-onderzoek gedaan. Er werd onder meer een Drakensteinurne (bronstijd: 1800 - 750 v. Chr.) gevonden, die nu deel uitmaakt van de collectie in het stedelijk museum Taxandria.

Tot het begin van de 18de eeuw was de wijk **Stokt** nog landelijk gebied, waarna de voortschrijdende industrialisatie typische arbeiderswijken deed ontstaan. Deze rij arbeiderswoningen in de Kongostraat is beschermd.

Op de volgende T-kruising ga je op een brede dreef met afzonderlijk fietspad rechtsaf, tot aan de toegangspoort van het domein

2,9 KM FILIPKES VIJVER

(25)

TURNHOUT – KAART 4 EN 8

Slechts even verder kom je bij de drukke *Kempenlaan* of de ringweg (R13) rond Turnhout.

Met een lichte uitwijking naar links kom je via een tunneltje veilig aan de overkant en met een lichte uitwijking naar rechts ga je verder langs de *Oude Beersebaan*. Deze voert even later over de Galgenbeek en bij een splitsing kies je tussen de *Hertoginstraat* en de *Kon. Astridlaan* een smalle voetweg (rechts van een kapel). Deze loopt uit in de *Kongostraat*, waar je nog even een zelfde richting aanhoudt tot op het *Robsonplein* in de wijk **Stokt**.

 speelpleintje

Rechtsaf over het langwerpige plein, dat nagenoeg ongemerkt overgaat in de *Tramstraat*. Deze bocht naar links en de eerste straat rechts (*O.L. Vrouwstraat*) geeft uit in de *Merodelei*. Linksaf tot bij de spoorwegovergang en het station van

2,2 KM TURNHOUT

(26)

KAART 4 EN 8

 15 200, 210, 305, 410, 415, 416, 417, 430, 431, 432, 433, 434, 450, 460, 470, 480, 490, **942**, stadsdiensten.

Net voorbij huis nummer 67 kies je rechtsaf een smal voetpad dat uitkomt in de *Molenstraat*. Linksaf en de eerste rechts is de *Kruishuisstraat*.

Opnieuw linksaf langs de *Corbeelsstraat*, tot op het *Kerkplein* bij de **Heilig Hartkerk**.

Je blijft links van de kerk en gaat dan linksaf langs de *Kerkstraat*.

Op de T-kruising rechtsaf (opnieuw *Molenstraat*) en je komt op een stervormige wegkruising aan de *Merodelei*.

Schuinlinks door de *Sint-Antoniusstraat*, de *Warandestraat* dwarsen en nog even rechtuit langs de *Broedersstraat*.

Net voor het kasteel ga je rechtsaf over het *Kasteelplein* en dan linksaf langs de *Kasteelstraat*. Even verder sta je bij de brug over de slotgracht en de toegang tot het **Kasteel van Turnhout**. (méér hierover op de volgende pagina).

De GR 565 (én de Streek-GR) voeren voorbij de toegangspoort rechtuit en dan rechtsaf langs de *Kasteeldreef* tot de *Begijnenstraat*, die je linksaf volgt.

Op nummer 28 is in het **Huis met den Thoren** het **Taxandriamuseum** (zie p.54) ondergebracht.

Even later sta je aan de indrukwekkende toegangspoort van het

De ontstaansgeschiedenis van **TURNHOUT** heeft waarschijnlijk te maken met een Frankische kolonisatie aan de voet van een Romeinse observatietoren in het Waverwoud (Tuerenhout = toren in het bos). Hertog Hendrik I van Brabant verleent in de 13de eeuw stadsrechten, het begin van een welvaart.

Het **Taxandriamuseum** kan men het reliekschrijn van het Kempische verleden noemen. Het herbergt archeologische vondsten van de prehistorie tot de me-rovingische tijd, oud meubilair en gebruiksvoorwerpen, herinneringen aan jacht en valkerij, kunstvoorwerpen, enz. ... teveel om op te noemen.

Ook het Ornithologisch Museum De Wielewaal is een bezoekje waard.

Turnhout geniet wereldfaam op het gebied van de grafische- en papierenijverheid. Toen Pieter Corbeels tijdens de Boerenkrijg op de vlucht was vanuit Leuven en in de Kempen een veilig schuiloord vond, bracht hij ook de boekdruk-kunst mee. Zijn leerjongen Brepols verbeterde technieken en gaf hiermee de grondslag aan de latere fabrieken Brepols.

Sinds hier in 1826 de eerste speelkaart door Brepols werd gedrukt worden kaartspellen in de grootst mogelijke verscheidenheid vervaardigd en wereldwijd uitgevoerd. De stad draagt dan ook met recht en reden de titel "Wereldcentrum van de Speelkaart".

Het **Nationaal Museum van de Speelkaart** (*Druivenstraat 18*) biedt een zeer rijke en ludieke verzameling en historisch overzicht van deze tot industrie uitge-groeide drukkersspecialiteit.

Wetenswaard ... In Turnhout kan men ook op moderne en/of volledig gerenoveerde gevels zien wat de historische naam van het oorspronkelijke gebouw was.

Op de volgende pagina wandel je verder door Turnhout en ...

... Op een pleintje halverwege zie je het **standbeeld** ter herinnering aan **Renier Snieders**.

Het station van Turnhout (neorenaissance) dateert uit 1896

Het Kasteel van Turnhout.

Toen in de 12de eeuw de hertogen van Brabant min of meer zelfstandige heren waren geworden, begonnen zij omstreeks 1110 met de bouw ervan. Traditioneel verbleven de hertogelijke familie's hier tijdens jachtpartijen. In het verlengde van het kasteel, in westelijke richting, lag een riante tuin met diverse boomsoorten: "De Warande".

Vermeldenswaard in de geschiedenis van dit kasteel zijn zeker de 3 kasteelvrouwen die een belangrijke rol gespeeld hebben in de Turnhoutse geschiedenis: Maria van Brabant, Maria van Hongarije en Amalia van Solms. Een prettige anekdote is dat de koningin van Nederland nog steeds vrouwe van Turnhout is. Haar huidige uitzicht kreeg deze eeuwenoude omwalde burcht in de 17de eeuw.

In 1921 werd het gebouw gerestaureerd en nu is het in gebruik als gerechtshof. Op de vierkante binnenplaats kan je een merkwaardige houten loggia bewonderen naast een met wilde wingerd begroeide torentje uit de 17de eeuw.

Hier staat ook het beeld "Montezuma", door beeldhouwer Roel D'haese.

In de zittingzaal prachtige muurschilderingen van Karel Boom (1930).

Een **BEGIJNHOF** ... het lijkt wel een andere wereld.

Oorspronkelijk werden begijnhoven bewoond door vrouwen die in de 'wereld' wilden blijven, maar door hun zedige kledij en het stipt bijwonen van de erediensten, toch nog hun aspiraties tot een volmaakt christelijk leven wilden realiseren. Over het gaan en komen van de begijntjes werd door de portierster gewaakt. Zij verbleef daarom aan de ingang van het begijnhof. Ook nu nog gaat 's avonds deze oase van rust dicht.

Gesticht in 1372 door hertogin Maria van Brabant, brandde het begijnhof van Turnhout in 1552 nagenoeg volledig af.

Het werd heropgebouwd onder de aartshertogen Albrecht en Isabella.

Boven de zandstenen poort uit 1720 prijkt het beeld van de Heilige Begga, patrones van de begijnen. De beschermde barokke kerk van het Heilig Kruis dateert uit 1665. Er bleven nog enkele mooie oude begijnwoningen uit de 17de eeuw bewaard. De meeste ervan werden gebouwd in Vlaamse renaissancestijl, maar met een onmiskenbare Hollandse en plaatselijke invloed.

Het Begijnhofmuseum is een bezoekje zeker waard.

Centraal op de **Grote Markt** staat de in 1990 gerestaureerde collegiale **Sint-Pieterskerk**. Zij dateert uit de 13de eeuw en heeft een sierlijke absis uit 1486. De classicistische poort onder de toren dateert uit 1773. De toren zelf – en dat is merkwaardig – diende tot in het begin van deze eeuw nog als belfort en had een heuse torenwachter. Een blikvanger in de kerk is de prachtige beeldhouwde houten preekstoel en een koorgestoelte afkomstig uit de nabijgelegen priorij van Corsendonck.

In de tuin van de kerk staat een gedenkplaat voor de slag van Turnhout.

De patriotten versloegen hier in 1789 de Oostenrijkers.

Het kleine standbeeldje De Patriot is de recentste herdenking ervan.

Tegenover de voorkant van de kerk staat het moderne stadhuis dat werd afgevoerd in 1960.

Vlakbij de **Grote Markt**, in de Otterstraat 28 (einde van de markt linksaf), vinden we nog de **woning van Renier Snieders**.

1,1 KM BEGIJNHOF (GR 565 / Streek-GR Kempen)

(27)

TURNHOUT – KAART 4, 8 EN 12

450, 460

De **GR 565 Sniederspad** voert tegenover de toegangspoort rechtsaf door de *Korte Begijnenstraat*. Einde rechtsaf langs de *Patersstraat*.

Op een pleintje halverwege zie je het **standbeeld** ter herinnering aan **Renier Snieders**.

De *Patersstraat* blijven volgen tot deze uitkomt op de *Grote Markt*.

Aan de hoek van het plein linksaf langs de *Baron Frans du Fourstraat* en even verder ga je rechtsaf door de *Bloemekengang*.

Deze bocht naar rechts om opnieuw uit te komen op de **Grote Markt**, aan de achterzijde van de **Sint-Pieterskerk**. Linksaf en aan het einde van het plein rechtsaf. De eerste straat links is de *Herentalsstraat* en dan kies je de eerste straat rechts. Deze *Driezenstraat* blijven volgen en op het einde ga je linksaf langs de *Korte Gasthuisstraat*.

Zowat 350 m verder kies je schuinrechts de *Rubensstraat*. Steeds dezelfde richting aanhoudend kom je op de Ringweg (R13) rond Turnhout (hier *Parklaan*).

Je dwarst deze drukke verkeersader op een beveiligde oversteekplaats en loopt dan rechtuit langs de hoofddreef het park in.

Vorbij het rondpunt met het beeld "Pro Patria" nog even rechtuit tot een brugje over het riviertje de Aa, midden in het

De **Streek-GR Kempen** voert hier in de richting van de Nederlandse grens en Baarle Hertog/Nassau linksaf door het Begijnhof. Beschrijving op p.101 van deze gids.

2,1 KM STADSPARK (GR 565 / variant Arendonk)

(28)

TURNHOUT – KAART 4

zwembad, speeltuin, miniatuurspoorbaan, dierenpark

Net vóór het brugje over de Aa voert het hoofdtraject van de GR 565 rechtsaf langs een zandweg.

Bij enkele appartementsgebouwen naar links en onmiddellijk rechtsaf over een brugje.

Schuinlinks volg je een tegelpad dat even verder links van een rij eengezinswoningen voert. Bij de wijkkapel en een vrijstaande klokkenstoel ga je schuinrechts. Bij het begin van een rij winkels even naar rechts en dan linksaf over het *Lode Peetersplantsoen*. Einde rechtsaf tot de *Steenweg op Tielen*, die je op een zebrapad dwarst. Rechtsaf en dan linksaf langs de *Sinteldreef*. Deze voert rond een klein plantsoentje en dan ga je op een T-kruising linksaf langs de *Heidevenstraat*. Even verder kies je rechtuit een smal voetpad, dat je geruime tijd (alle zijstraten negerend) blijft volgen tot bij de spoorlijn Turnhout - Herentals. Linksaf op een smal wegje dat nagenoeg parallel aan de spoorlijn loopt. Bij een spoorwegovergang dwars je de *Tieblokkenlaan* en zowat 500 m verder passeer je onder de

Hier takt de **GR 565-variant** over Arendonk af van de hoofdroute (beschrijving p.77). Beide delen van het pad komen opnieuw samen op de Peelse Heide (44). Zie ook p.75 en 85.

ZEVEDONK was de op één na oudste parochie van Turnhout en wordt op oudere kaarten nog steeds weergegeven met de naam ZeveRdonk.

Het **natuurgebied Winkelsbroek** beslaat zowat 24 ha, langs weerszijden van de Grote Kaliebeek. Op de linkeroever beheert Natuurpunt een moerassig laagveengebied, bezaaid met oude turfputten. Met steun van het Gemeentelijk Natuurontwikkelingsplan van de stad Turnhout konden grootschalige beheerswerken uitgevoerd worden, zoals het ruimen en afschuiven van de oevers van de noordelijk gelegen vennen, het aanleggen van een veedrinkpoel, het openmaken van een moeras, de bouw van een vogelkijkhut en de aanleg van knuppelpaden en brugjes.

2,7 KM AUTOSNELWEG E34

(29)

TURNHOUT – KAART 4

Bij de volgende spoorwegovergang ga je linksaf langs de *Veedijk*, tot bij de schietstand van het voormalige Militair Opleidingscentrum 3.

Hier kies je rechtsaf een zandweg met afzonderlijk fietspad en zowat 1 km verder ga je op *Leiseinde* linksaf, voorbij het plaatsnaambord *Zevendonk*.

De eerste weg rechts is de *Duivendongenstraat*. Je komt op een T-splitsing met de *Kapelweg*, vlakbij de (iets naar links gelegen) kerk van

2,8 KM ZEVEDONK

(30)

TURNHOUT – KAART 4 EN 5

Duivendongenstraat 1 (stadsbus Turnhout)

Rechtsaf langs de *Kapelweg*, die even verder naar links bocht. Hier kies je schuinrechts een zandweg door het **natuurgebied Winkelsbroek**.

Na zowat 500 m bocht de veldweg naar links en net binnen de bosrand ga je opnieuw linksaf. Op een brugje met zigzagpoortje dwars je (een eerste maal) de Grote Kaliebeek, je gaat linksaf en bocht dan naar rechts. Voorbij een zigzagpoortje ga je rechthoek door grasland, passeert weer een poortje en gaat rechtsaf om het grasland heen. Linksaf over een brugje en rechthoek door het bos. Je bocht naar rechts en loopt over een vlonderpad tot bij een vennetje.

Linksaf, op een T-kruising opnieuw linksaf en slechts even verder (bij het einde van een weiland) rechtsaf. Voorbij een zigzagpoortje gaat het rechthoek over een braakliggend perceel tot bij een volgende poortje. Rechthoek langs een bospad en op een wegwakruising bij een alleenstaande woning héél even naar links en opnieuw rechtsaf. Je houdt het akkerland aan je linkerhand, loopt nog een stukje over een vlonderpad en komt dan bij een (iets naar rechts gelegen) vogelkijkhut die uitkijkt over een moerasgebied.

Op een wegwakruising slechts even verder ga je linksaf tot op een asfaltweg (*Mastheidestraat*), die je naar rechts volgt en die even later uitloopt op *Winkel*. Dezelfde richting aanhouden over een afstand van zowat 1 km.

Ongeveer 50 m voor een alleenstaande woning met rieten dak ga je rechtsaf en onmiddellijk links aanhoudend langs een bochtige zandweg (*Volkers*).

Je kiest de eerste weg rechts en 250 m verder bocht je naar links en volg je de weg langs de beek tot bij de brug over de

4,7 KM GROTE KALIEBEEK

(31)

TIELEN (KASTERLEE) – KAART 5

Op de andere oever hou je steeds dezelfde richting aan, tot op een brede wegsplitsing.

Linksaf en de eerste weg rechts is *De Balderij* (de afsluiting van het Militair Domein hou je steeds aan de rechterhand).

Het **KWARTIER P. GAILLY** is genoemd naar een officier die in 1953 sneuvelde in de Koreaanse oorlog. Tijdens WO II stapelde het Duitse leger in deze bossen reeds munitievoorraden op.

Na de bevrijding werd het een Brits munitiedepot en van 1977 af is het de thuis- en oefenbasis van het 3de Bataljon Para.

Het natuurgebied Tielentheide vormde op diverse momenten van de geschiedenis een slagveld. In 1597 versloeg Maurits van Nassau, zoon van Willem van Oranje, hier de Spanjaarden en in 1789 werden de Oostenrijkers verslagen nabij de huidige schietstand.

Een groot deel van het gebied wordt momenteel nog gebruikt als oefenterrein voor de para's. Decennia lang was het Militair Domein ontoegankelijk, maar juist daaraan danken we nu een prachtig natuurgebied dat in toenemende mate voor het publiek wordt opengesteld.

In het project DANAH slaan Defensie en het Agentschap voor Natuur en Bos de handen in elkaar voor **NatuurHerstel**.

Het domein **HOGHE RIELEN** was vroeger een Britse militaire basis, die in 1975 werd aangekocht door het Ministerie van Cultuur en werd uitgebouwd tot het grootste (250 ha) kampeer- en vormingscentrum in het land.

Het beschikt momenteel over meer dan 700 bedden, verspreid over 17 paviljoenen en enkele kleinere woningen. Zo'n 14 kampeerterrains staan ter beschikking van groepen van 30 tot 300 personen. Kampwinkel, zelfbedieningsrestaurant en herberg vervolledigen de accommodatie, die uiteraard speciaal is uitgebouwd voor de ontvangst van (jeugd)verenigingen en vormingsgroepen. Individuele trekkers en families kunnen mits tijdige reservatie terecht in een van de kleinere woningen of op een afzonderlijk kampeerterein.

Het gebied zélf bestaat uit vijvers, bossen (voornamelijk dennen maar ook loofhout), weiden en duinen en het omvat twee natuurreservaten die niet toegankelijk zijn voor het publiek. Hier komt nog zonnedauw voor en de zwarte specht is een trouwe broedvogel. Ook zouden hier nog vossen leven.

In een deel van het gebied werden vondsten gedaan uit de bronstijd en de zogenaamde Partisaenberg was in feite een tumulus.

Deze voert even later voorbij enkele visvijvers. Even voorbij een nogal verwaarloosd sportterrein bocht je naar rechts tot op een betonweg, die je naar links volgt tot voor een kazernepoort. Rechtsaf langs de afsluiting (*Gaillypad*) tot op het geasfalteerde *Kazernepad*.

Bij het plaatsnaambord *Tielen* linksaf tot op de *Kaliebaan*. Deze volgen tot zowat 100 m voorbij de toegangspoort van het

2,9 KM KWARTIER P. GAILLY (GR 565/Streek-GR Kempen) (32)

TIELEN (KASTERLEE) – KAART 5

Kaliebaan 200

De GR 565 voert (samen met de Streek-GR Kempen) verder langs de *Kaliebaan*, die voorbij de Kaliebeek de naam *Molenstraat* krijgt.

Aan de Kaliebeek

Even verder kom je op een rondpunt, bij de hoofdingang van het jeugdcentrum

De **Streek-GR Kempen** voert hier in de richting van de Nederlandse grens en Baarle Hertog/Nassau rechtsaf en passeert even verder door het centrum van Tielen. In de richting van het vertrekpunt in Herentals loopt deze route tot Rulheide (34) samen met de GR 565. Zie ook p.95.

0,6 KM HOGHE RIELEN (33)

LICHTAART (KASTERLEE) – KAART 5

Opgelet: Honden – zelfs aan de leiband – zijn in het domein niet toegelaten.

Hoge Rielen 200 (400 m rechts: -

Je doorkruist het domein van west naar oost. Net voorbij de ingang en het onthaalcentrum ga je eerst linksaf en aan de rotonde rechtsaf over een betonwegje.

-

Net vóór het café-restaurant rechtsaf en dan linksaf om het gebouw heen. Zowat 50 m vóór een paviljoen kies je schuinrechts een bosweg.

Op de volgende kruising ga je schuinlinks en op de T-kruising met de "autolus" tweemaal rechtsaf.

Je kiest de eerste weg links (richting *Zwemvijver*).

Op een tweesprong net vóór een betonweg links aanhouden.

1 TIELEN

KASTERLEE – KAART 11 – ZIE OOK P.97

15 200

De bewegwijzering van de Streek-GR Kempen naar rechts volgen. Beschrijving p.97.

Het Provinciaal Groendomein **Hoge Mouw** is 100 ha groot. De gelijknamige berg is 35 meter hoog en maakt deel uit van de Kempense Heuvelrug. Het woord 'mouw' komt in dit geval van moude, wat zand betekent. Tot het begin van de 20ste eeuw was dit een heidegebied, maar voor de steenkoolindustrie (stuthout) werd hier volop grove den aangeplant. Nu worden de naaldbossen gedund en exoten als Amerikaanse vogelkers en Amerikaanse eik verwijderd. Hierdoor kreeg de begroeiing een meer open en natuurlijk karakter.

Het kindvriendelijke project **Kabouterberg** omvat een avontuurlijk en educatief parcours vol hindernissen en opdrachten. In het kabouterhuisje is regelmatig een sprookjesvertelster aanwezig (voor groepen op aanvraag, voor individuelen tijdens de zomervakantie alle dagen en in september en oktober op zondag).

Door de verregaande erosie ligt het wortelgestel van vele bomen nagenoeg bloot ...
... Een spijtig gevolg van het intensieve gebruik door recreanten allereerste, dat anderzijds de geheimzinnige sprookjessfeer nog benadrukt

De betonweg dwarsen en rechts houden op een brede grasweg. Je bocht licht naar rechts en op een Y-splitsing bij een gracht ga je schuinlinks. Op een T-kruising met een bredere bosweg ga je linksaf en op een volgende kruising met een betonweg opnieuw rechtsaf. Dan kies je voorbij een paviljoen de eerste weg links en bij een afsluiting volg je een bospad naar rechts tot op een betonweg (*Ossengoor*). Door een poort verlaat je het domein en dan kies je net vóór een brugje rechtsaf een smal pad langs de Rulloop. Op een houten brugje linksaf de beek dwarsen en dan volg je deze opnieuw naar rechts. Zowat 100 m verder bocht het pad naar links, van de waterloop weg, en je komt bij het uiteinde van een (rechts gelegen) langwerpige weiland.

3,9 KM RULHEIDE (GR 565 / Streek-GR Kempen)

(34)

KASTERLEE – KAART 5 EN 22

Normaal voert het traject van de GR 565 Sniederspad hier (nog enige tijd samen met de Streek-GR Kempen) verder rechtuit om over het landduin Hoge Mouw Kasterlee te bereiken.

Voor de verlenging van de N19g naar Geel toe, wordt het natuurgebied Hoge Mouw ondertunneld en is het normale traject tot het einde van de omvangrijke werken onbruikbaar. Daarom wordt van hier af een tijdelijke omlegging voorzien.

Zodra de gewone route hersteld is, zal op www.groteroutepad.be de juiste beschrijving beschikbaar zijn.

 De Streek-GR Kempen (zie ook p.95) voert hier in de richting van het vertrekpunt in Herentals rechtuit.

Bij het einde van een langwerpig weiland voert de GR 565 Sniederspad schuinlinks langs een bospad. Op een kruising ga je linksaf langs de *Dressenstraat*, een nagenoeg rechtlijnige bosweg. Zowat 900 m verder kom je op een asfaltweg (*Ossengoor*). Rechtsaf tot op de *Lichtaartsebaan* (N123). Linksaf en voorbij het rondpunt (voorlopig eindpunt van de N19g – zie hiervoor) kies je de eerste weg rechts, de *Kempenstraat* die na zowat 300 m naar links bocht. Op de kruising met de *Monseigneur Heylenstraat* ga je rechtsaf. Rechts van deze straat ligt het **Provinciaal Domein Hoge Mouw**. Amper 50 m verder kies je een bosweg schuinlinks en op de tweede splitsing ga je linksaf.

Over een afstand van zowat 300 m loop je in overwegend oostelijke richting over de duinkam, om dan een flauwe bocht naar links te maken en af te dalen naar een asfaltweg (*Pater Damiaanstraat*), vlak bij een driesprong.

Even naar links en voorbij het plaatsnaambord *Kasterlee* rechtsaf tot bij het kabouterhuisje.

Enkele trappen rechts brengen je bij het uitkijktplatform op de **Kabouterberg**. Je volgt een nu eens klimmend, dan weer dalend traject in overwegend oostelijke richting over de duinkam. Aan de overkant van een open plek met vertelkringen daal je enkele trappen af.

De **Britse militaire begraafplaats** is de laatste rustplaats voor 100 officieren en soldaten van het Engelse leger. Zij sneuvelden bij de bevrijdingsgevechten in Geel - Ten Aard tijdens de Tweede Wereldoorlog, in september 1944.

In 1735 brandde **KASTERLEE** grotendeels af, zodat weinig historische gebouwen bewaard bleven. Afspanning De Valk (naast de kerk) werd omstreeks 1700 gebouwd en bleef ongeschonden. Het café deed tot in de 19de eeuw dienst als gemeentehuis. Enkel de toren van de Sint-Willebrorduskerk dateert uit de 16de eeuw, doch kreeg in 1900 een nieuwe spits.

Dit van oudsher bekend vakantiecentrum tussen duinen en 800 (oorspronkelijk 6.000) ha dennenbossen, zou een der oudste vestigingsplaatsen in de Kempen zijn. Getuige de rijke vondsten aan silex-pijlpunten en andere voorwerpen uit het steentijdperk (bewaard in het Taxandria-museum in Turnhout).

Ook hier treffen we weer het Frankische driehoekige dorpsplein of dries aan.

Keeses Molen is een houten standaardmolen die rond 1650 in Antwerpen-Dam stond. Na een tussenstop (1854) in Heist-op-den-Berg werd de molen in 1922 hier heropgebouwd.

Met vervallen gebouwen die tot verdwijnen gedoemd waren, werd vlakbij de molen het **Heemerf Waaberg** opgericht. Dit is (met uitzondering van juli) elke tweede zondag van de maand open, met muzikale optredens. Er wordt dan ook brood gebakken in het bakhuis.

Hotel "De Watermolen" werd uitgebouwd rond de **Watermolen van Houtum**, die reeds in 1248 vermeld werd als de watermolen van Brustele. Het was een onderslag-graanomolen waarvoor erpacht moest betaald worden aan het klooster van Tongerlo.

Het hotel bestaat reeds sinds 1957 en is een begrip in de streek.

Je loopt door (of naar keuze over) een (kabouter)tunneltje en vervolgens door een palissade-doolhof, tot bij het vertelhuisje.

Linksaf en bij een betonweg links tot de **Britse militaire begraafplaats** en de drukke **Geelsebaan** (N19), bij **Keeses Molen** in

3,3 KM KASTERLEE

(35)

KAART 5 EN 22

Venheide 490

In het centrum van de gemeente, zowat 800 m naar links

Dorp 200, 305, 490, 937

Deze verkeersweg dwarsen en rechts van de molen de **Doornboom** volgen. Deze straat bocht naar links en je komt op de wegw kruising met **Houtum**.

Rechtsaf. Op een stervormige wegw kruising ga je linksaf over het parkeerterrein van **hotel "De Watermolen"**. Net voor de ingang ga je over een brugje (in het gebouwtje rechts zie je het schoepenrad) en volgt dan onmiddellijk linksaf een smal pad tussen het water en de zijgevel van het hotel.

Je loopt voorbij een voetbrugje en een aanlegsteiger en bij een stuw ga je op een van beide bruggetjes over de Kleine Nete, die je aan de overzijde linksaf (stroomopwaarts) blijft volgen.

Je negeert een tweede voetbrugje en komt even verder aan een wegw kruising bij een betonnen brug.

Langs de Kleine Nete

Om een nauwkeurige plaatsbepaling op kaarten mogelijk te maken (in wezen een zuiver wiskundig probleem) heeft men grote driehoeken uitgezet, waarvan de verschillende elementen nauwkeurig bepaald werden. Dit triangulatiernet of driehoeksnet van de eerste orde vertrekt van een basisdriehoek.

De **GEODETISCHE BASIS VAN DE KEMPEN** is zo een nauwkeurig op te meten zijde van een basisdriehoek (wat een eerste keer gebeurde in 1939).

Deze kaarsrechte zandweg voert over een afstand van 5,5 km tussen twee arduinen merktekens. Een van deze bakens, de “westelijke eindpaal”, staat zowat 200 m naar het westen, links in een weiland.

Met de komst van het GPS-systeem (waarmee in 2001 de juiste positie van beide eindpalen nog nauwkeurig bepaald werd) is de geodetische basis enkel nog een curiosum voor de geïnteresseerde wandelaar.

Reeds sinds 1972 is het 165 ha grote **PRINSENPARK** provinciedomein.

Tot 1844 stond op deze enorme heidevlakte de tijd stil en het gebied werd door de boeren van aangrenzende gehuchten gebruikt om o.a. vee te laten grazen. De aanleg van het nabijgelegen Schelde-Maas kanaal was de aanzet tot het irrigeren van de streek.

In 1852 werd 400 ha “woeste grond” aangekocht door Koning Leopold I.

Later vergrootte Filips, Graaf van Vlaanderen, het domein tot 4.500 ha. De bouw van een kasteel werd gepland en dus werd alvast een park aangelegd ... het Prinsenvpark.

De **WATERMOLEN OP DE WITTE NETE** is een zeer geliefd vertrekpunt voor kanotochten op de Nete.

De eerste vermelding dateert van 1633, maar de molen bestond wellicht reeds in de 14de eeuw. Het huidige molenhuis dateert uit 1658 en werd in 1765 verbouwd. Het is een graanmolen van het onderslag-type, het meest aangewezen aandrijfsysteem op de traag stromende Kempense rivieren. Hier werd heel wat boekweit gemalen, een graansoort die omstreeks de 15de eeuw uit Azië ingevoerd werd en door de boeren op de slechte gronden gezaaid werd om het opschieten van onkruid tegen te gaan.

Langs de smalle betonweg ga je rechtsaf en op de volgende kruising linksaf (*Netevallei*). Zowat 400 m verder kies je de eerste weg rechts.

In het bos ga je op een wegkruising net voor een slagboom linksaf.

Op een kruising circa 500 m verder ga je nog even rechtuit langs een smaller pad en je komt op een brede, nagenoeg rechtlijnige zandweg.

Je staat hier op de *Kastelsedijk*, op kaarten ook aangeduid als de

4 KM GEODETISCHE BASIS VAN DE KEMPEN (36)

TEN AARD (GEEL) – KAART 5 EN 22

Deze mulle zandweg over ruim 1 km naar rechts volgen, waarbij je de *Bosheide* links laat. Aan de kruising met een geasfalteerd fietspad kies je de zandweg rechts. Na 500 m ga je bij het einde van een bosperceel links.

i Het open terrein rechts is het **natuureservaat Bleyloop**.

Bij een volgende kruising (**⚠**) ga je rechtuit en even later loop je links van een vijver. Steeds dezelfde richting aanhouden, een zandweg kruisen en bij een splitsing rechts aanhouden. Je komt bij het (iets naar rechts gelegen) uitkijktplatform aan de grotere Hooidonkvijver.

i **⚠**

Even later kom je op een stervormige kruising en vervolgens bij het bezoekerscentrum van het

3,4 KM PROVINCIEDOMEIN PRINSENPARK (37)

RETIE – KAART 5

⚠ *Prinsenvpark* 937 **📶** **♿** **♿** **P**

Je volgt het voetpad links van het parkeerterrein.

Je dwarst opnieuw de *Kastelsedijk* (of Geodetische Basis van de Kempen) en houdt dezelfde richting aan. Even later loop je weer tussen de weiden, over een met dolomiet verharde weg. Deze *Molendijk* maakt een bocht naar rechts en 300 m verder gaat het op een T-kruising linksaf tot bij de

1,7 KM WATERMOLEN OP DE WITTE NETE (38)

RETIE – KAART 5 EN 6

⚠ *Watermolen* 937 **☕** **✂** **i**

verhuur van kano's en kajaks

De *Watermolen*-weg blijven volgen, die bij een kapelletje naar rechts bocht.

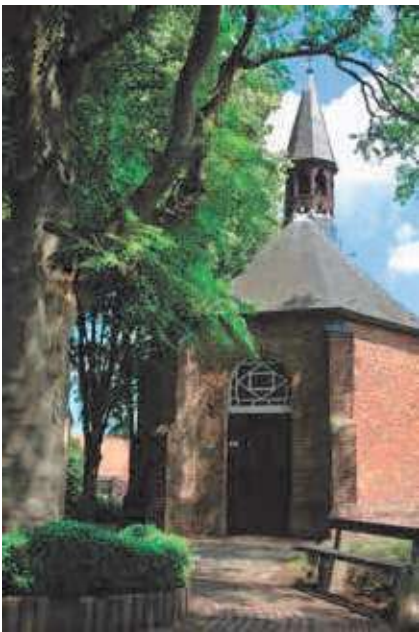
Je komt bij een brugje waar een halve molensteen de plaats markeert waar een in 1913 gesloopte olieslagmolen stond.

i **♿** natuurgebied Witte Netevallei (Natuurpunt)

Zowat 300 m verder ga je linksaf langs de *Pontfortsedijk* en nogmaals 300 m verder ga je op een kruising met een smal bospad rechtsaf.

Dit kronkelend wegje voert je geleidelijk in een meer noordelijke richting.

Op een wegkruising bij een slagboom ga je naar links en dan kies je de eerste weg rechts. In het gehucht Duinberg ga je op een kruising (*Zavelstraat*) linksaf en nagenoeg onmiddellijk, net voorbij huis nummer 34, rechtsaf over een graspad voorbij een kapelletje. Je kruist nogmaals een asfaltweg (*Duinberg*) en volgt schuinrechts een zandweg.

De **Sint-Pieterskapel** blijkt het oudste gebouw van Retie te zijn.

Uit een schepenbrief anno 1355 blijkt dat hier toen reeds een grotere kapel stond maar na een blikseminslag in 1889 werd alleen het oude koor heropgebouwd.

Achter de kapel staan de gebouwen van het Vakantie- en Recreatiecentrum De Linde. De oudste gebouwen van dit domein maakten in het begin van de 20ste eeuw deel uit van het kasteel Du Four. De eigenaar met dezelfde naam was, behalve burgemeester en senator, één van de grote "papierbazen" uit Turnhout. Omstreeks 1905 liet hij het kasteel oprichten en in Domein De Linde bevonden zich de oude paardenstallen, waar renpaarden gekweekt werden.

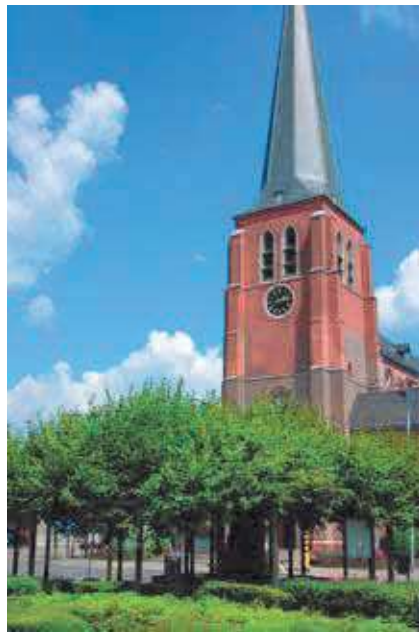
Het meest opvallend aan de uit de 15de eeuw daterende **Sint-Martinuskerk in RETIE** is haar 60 m hoge toren. De biechtstoelen in rococostijl schijnen uit de nabijgelegen priorij van Corsendonk te komen.

Deze gemeente was lange tijd een heerlijkheid, die zich in 1332 van Geel afscheidde. De lindeboom op de Grote Markt was, naar Germaans gebruik, een gerechtslinde. De schepenbank hield hier zitting en op die manier werden niet alleen nieuwe wetsbepalingen voor de boeren uitgevaardigd, maar werden er ook heel wat geschillen beslecht.

Aan de hand van de gekende uitspraken dateert men de lindeboom op ongeveer 400 à 500 jaar. Zwart op wit staat in elk geval dat de boom in 1652 reeds een respectabele leeftijd had.

In 1849 werd de weg van Turnhout naar Mol aangelegd, met naast de rijbaan een tramspoor, en werd de kruin van de boom met ongeveer een kwart ingekort. Ondertussen is de eerbiedwaardige ouderdomsdeken beschermd en kreeg hij een flinke opknopbeurt.

In 1988 werd de metalen constructie die de kruin met een doormeter van zowat 12 m ondersteunde, vervangen door een passender houten prieel en nu is het op zonnige dagen heerlijk toeven op een van de rustbanken onder het brede bladerdek.

Zowat 500 m verder (voorbij enkele onnatuurlijke molshopen aangelegd voor motorcrosswedstrijden) bij een wegsplitsing aan de rand van een bosje links aanhouden. Even later bij een afsluiting schuinrechts, volg je in nagenoeg dezelfde richting een veldweg langs de rand van een akker. Over de oprit van het 't *Geenendshof* kom je ter hoogte van het plaatsnaambord *Retie* in de *Sint-Pietersstraat / Geenend*. Linksaf voorbij de **Sint-Pieterskapel**.

De *Sint-Pietersstraat* blijven volgen tot op de *Sint-Paulusstraat*. Aan de overkant volg je in de zelfde richting de *Kapelstraat* en kruist dan de *Gildenstraat* (N118 naar Geel). Op het einde van de smalle *Ploegstraat* gaat het heel even naar links en dan rechtsaf tot op de *Markt* van

3,9 KM RETIE

(39)

KAART 6

200, 470, 937

Je wandelt langs de linkerkant van de *Markt* tot bij het gemeentehuis en kiest hier linksaf de *Kerkstraat*, die even verder naar rechts bocht.

Je gaat schuinlinks over een parkeerterrein en dan rechtuit op een voetpad over een grasveld. Je dwarst de *Kerkhofstraat*, laat de *Hovenstraat* rechts liggen en kiest in dezelfde richting het *Weverspad*. T-kruising linksaf en je blijft rechts van de begraafplaats. Einde rechtuit langs het smalle *Eikenpad*, dat je ook voorbij de volgende wegkruising (*Raapstraat*) blijft volgen. T-kruising rechtsaf en waar deze *Boesdijk* een bocht naar rechts maakt, kies je tegenover huis nummer 74 linksaf een veldweg. Deze bocht zowat 200 m verder naar links en voert op de *Rooyendonksebrug* over de Kleine Nete. Bocht links en zowat 200 m verder kies je rechtsaf een smaller pad dat voorbij een klein bosje naar links buigt.

Je dwarst de *Europalaan* of de weg Arendonk - Geel (N118) en gaat aan de overzijde rechtuit op een voetpad. T-kruising rechtsaf en deze *Oude Arendonksebaan* komt opnieuw samen met de N118 in het gehucht

3 KM PLAS

(40)

RETIE – KAART 6

Plas 937

De N118 dwarsen, even naar rechts en dan linksaf langs *Plas*.

Zowat 900 m verder ga je, net voorbij huis nummer 40, linksaf en nagenoeg onmiddellijk op een T-kruising met de *Hanenbergh* rechtsaf tot op een wegsplitsing aan de bosrand.

Rechts houden. Je dwarst een asfaltweg en op de eerstvolgende kruising ga je rechtsaf op een bosweg. Het eerste bospad links brengt je aan de oever van de gemeentelijke visvijver *De Watering*. Het pad langs de oever naar rechts volgen. Na zowat 500 m loop je uit op een bredere bosweg.

Je blijft evenwel het pad langs de waterrand volgen.

Het **Afwateringskanaal van Arendonk** (Collateur d'Arendonck) of **De Gracht** werd gegraven tussen 1848 en 1851 om de Moeren ten oosten van Arendonk te irrigeren en zo een herbebossing mogelijk te maken. De gronden waren immers eigendom van de "Union Allumetièrre", die het hout nodig had voor de vervaardiging van lucifers.

"Van den tomet nor de haai loewepen" ...
 ... van de toemaat naar de heide lopen wil
 zoveel zeggen als "verandering zoeken en er
 slechter op worden", of "van de klaveren naar
 de biezen lopen".
 Tomet is immers gedroogd hooi van de tweede
 maaibeurt of tweedekeus voeder voor de koei-
 en. Heide wordt nooit aan de koeien gegeven.
 Wie meer wil weten over de rijke geschiedenis
 van Retie en/of het dialect wil leren begrijpen,
 vindt een onuitputtelijke bron op
www.zevennet.net

Woordkunsten in harmonie met het Kempens landschap ...
 ... op de meest onverwachte plaatsen

De prachtige "wandelboom" bij de Norbertijnerabdij van Postel

Even verder ga je geleidelijk aan van het water weg en je loopt op een met paaltjes afgeboord pad door een meer open heidegebied. Zowat halverwege de oostelijke kant van de vijver kies je een pad rechts. Je dwarst een beekje op een betonnen oversteekplaat en even verder ga je op een brugje naar de overkant van het **Afwateringskanaal** of **De Gracht**. Je volgt het kanaal op een smal pad naar rechts. Na zowat 800 m voert de *Goorstraat* op de *Grachtbrug* naar de overkant van het water, en je blijft onmiddellijk linksaf het kanaaltje volgen. Zowat 800 m verder maakt het waterloopje enkele bochten en even later bereik je de weg *Retie - Postel* (N123) of *Postelsebaan / Brand*, ter hoogte van de ingang van het kampeerterrein

4,8 KM BERKENSTRAND

(41)

RETIE - KAART 6

Berkenstrand 937

Zwemgelegenheid, caravans en kamphuisjes te huur.

Even naar links de brug over en dan rechtsaf het Afwateringskanaal blijven volgen op een smal paadje. Na enige tijd loop je vlak naast een asfaltweg, waar je net voor een akker linksaf naar toe gaat. Rechtsaf, op een brug over de Zwarte Nete en zowat 100 m verder kies je linksaf de *Prinsenlaan*.

Je blijft deze rechtuit volgen tot bij het kanaal Turnhout - Dessel.

Linksaf om de zwaaihoek heen en je bereikt de

2,2 KM VAARTBRUG (GR 565 / Streek-GR Mol-Om)

(42)

RETIE - KAART 6

Vaartbrug 937

Familiestrand (over de brug, de *Postelsebaan* zowat 500 m volgen).

De brug oversteken.

De GR 565 volgt onmiddellijk rechtsaf het jaagpad om zowat 50 m voorbij het einde van de zwaaihoek en net voorbij het tweede brugje links een bospad te volgen (Mol-Om blijft hier nog even het jaagpad volgen).

Op een kruising ter hoogte van de vijver aan het kampeerterrein *Familiestrand* volg je de asfaltweg naar rechts.

Na 200 m, ter hoogte van een fruitbedrijf, bocht je naar links langs een zandweg met afzonderlijk fietspad. Dit is de *Desselsedreef*, die je blijft volgen over een afstand van ruim 2,5 km, tot op de weg Mol - Postel (N136).

Linksaf tot de hoofdingang van de Norbertijnerabdij van

Aan de overzijde van de brug passeert ook de **Streek-GR Mol-Om**, die zowel in noordelijke als in zuidelijke richting geruime tijd langs het jaagpad voert. Ook voorbij de abdij van Postel (zie hierna) loopt de GR 565 af en toe parallel met deze Mol-Om.

POSTEL is het meest noordelijk gelegen gehucht van Mol en vooral bekend bij duizenden zondagswandelaars, voor zijn Postels abdijbier en boterhammen met kaas. De abdij te Postel is een Witheren-abdij. De naam Witheer klinkt vele Vlamingen niet onbekend in de oren, vooral niet na het lezen van de verhalen van Ernest Claes, o.a. De Witte van Zichem.

De abdij dateert oorspronkelijk uit 1130 en was afhankelijk aan de abdij van Floreffe. Postel lag eertijds op het kruispunt van drie uitermate belangrijke wegen: Leuven - 's Hertogenbosch, Breda - Keulen en de weg van Antwerpen naar Noord-Brabant.

Op 5 augustus 1618 werd de Postelse abdij zelfstandig. De omwalling en de mooie toegangspoort dateren uit die tijd.

Onder de poort, achter de linkerdeur, kan je even gaan zitten. Helaas zal je tevergeefs op je beurt wachten achter het 'spijndingsvenster' tegenover je.

Eén van de taken van de abdij was inderdaad het spijzen van de hongerigen en het laven van de dorstigen, maar daar moet je nu zélf voor instaan.

De abdij was vroeger een landbouwkolonie die de incultuurname van het heidelandschap op het oog had. De abt was dan ook een grootgrondbezitter met vaak politieke macht.

Een korte wandeling door de abdij is beslist de moeite waard. Opvallend is het grote architectonische contrast tussen het ontmoetingscentrum en de mooie 12de-eeuwse kerk in rijnlands-romaanse stijl. De grote stenen die op de binnenkoer liggen zijn in feite zwerfstenen. Boeren uit de omgeving dachten dat ze behekst waren en brachten ze naar de paters om ze te laten overlezen.

De abdij wordt gedomineerd door een toren met een prachtig klinkende beiaard, die om het kwartier te beluisteren is.

Het domein van Postel beslaat 4500 ha met een grote ecologische waarde.

In het Grootbos schuilden tijdens de Boerenkrijg enkele bekende brigands, o.a. Corbeels.

4 KM POSTEL (GR 565 / LAW 11)

(43)

MOL – KAART 6 EN 7

 Abdij 937

(Postels abdijbrood, kaas en bier)

Vóór het gasthof volgt de GR 565 Sniederspad (samen met de LAW 11) linksaf de *Abdijlaan*, een prachtige beukendreef die even later een bocht naar rechts maakt.

Zowat 800 m verder bocht de asfaltweg nogmaals naar rechts.

Hier volg je evenwel rechtuit de *Arendonkseweg* tot waar deze naar links bocht.

Opgelet: LAW 11 en (de van rechtuit komende) Mol-Om voeren hier eveneens naar links.

De **GR 565** gaat (samen met Mol-Om), voorbij een slagboom rechtuit langs een mooie bosweg.

Circa 600 m verder ga je op een wegkruising met slagbomen rechtsaf (*Goorstraat*) tot op de *Reuse/segweg* die je oversteekt.

Deze verkeersweg volg je op het fietspad naar links en even later ga je op een brug over de autosnelweg

E34. Zowat 750 m verder kom je op een kruising bij een kapelletje.

De GR 565 komt hier samen met de **LAW 11 “Grenslpad”**.

Deze route voert over 363 km van Sluis naar het witte stadje Thorn. In de richting van Limburg gaat de LAW 11 rechtsaf langs de Abdijlaan naar de *Reuse/segweg*. In de richting van Zeeuws-Vlaanderen loopt dit pad (er enkele keren van afwijkend) samen met de GR 565 naar links.

De **Streek-GR Mol-Om** voert rechtuit langs de *Goorstraat*.

De **PEELSE HEIDE** heeft een oppervlakte van 455 ha en is eigendom van de gemeente Reusel-De Mierden. In het gebied bevinden zich twee cirkelvormige wegen, die duidelijk herkenbaar zijn op kaart 7.

De Grote Cirkel zou qua afmetingen overeenkomen met de Place de l'Étoile in Parijs. De afstand tot de Kleine Cirkel zou gelijk zijn aan die naar de Place de la Concorde. Een ambtenaar van de gemeente zou dit idee meegebracht hebben van een dienstreis naar de lichtstad. Overigens waren deze cirkels tijdens de Tweede Wereldoorlog een belangrijk oriëntatiepunt voor piloten. In het gebied ligt de Reuselse Kei, een grote zwerfsteen van 1400 kg die echter niet met gletsjers is meegekomen, maar via een vroegere loop van de Maas. De ouderdom van de kei wordt geschat op 550 miljoen jaar. De lijn tussen beide cirkels is een onderdeel van de waterscheiding tussen Schelde en Maas.

De gemeente bestaat uit de grote kern **BLADEL** en het kleinere kerkdorp Netersel ... een dorp in de Kempen, vlakbij de Belgische grens en toch anders. Bos en heidegebieden beslaan nog ongeveer een vijfde van de gemeente.

De Neterselse Heide is trouwens een beschermd natuurmonument.

De agrarische sector is hier nog zeer belangrijk. Het ligt voor de hand dat deze gemeente – die naar men aanneemt zeker 10 eeuwen oud is – sterke banden had met Postel.

Zoals vele Kempengemeenten kende ook Bladel een vrij geïsoleerd landbouwbestaan tot in het begin van de 20ste eeuw.

Dank zij een goede aansluiting op het wagenet kon deze gemeente zich vrij snel ontwikkelen tot een niet onbelangrijk regionaal centrum.

Dat Bladel de geboorteplaats is van de gebroeders Snieders wist je al. Maar het was ook de woonplaats van Mie Moors, een koopvrouw die handelde in eieren, kippen, konijnen en jonge bokken. Daarmee trok zij te voet door de Kempen ... lang voor er GR-paden waren.

Rechtsaf tot aan de bosrand, bij grenspaal 200. Hier ga je naar links, tot op de kruising met de *Burgemeester Willekenslaan* op de

5,7 KM PEELSE HEIDE (GR 565 / GR 565 Variant / LAW 11) (44)

REUSEL-DE MIERDEN – KAART 7

Rechtsaf tot een T-kruising aan de rand van **De Grote Cirkel**.

Linksaf.

De asfaltweg maakt een bocht naar links en amper 50 m verder kies je een zandweg naar rechts.

Na zowat 800 m ga je bij een T-kruising aan de rand van akkerland linksaf en na ruim 1 km kom je op een T-kruising met een brede zandweg (met afzonderlijk fietspad)

↙ (100 m naar links)

Rechtsaf. Zowat 300 m verder zie je rechts tussen de bomen een grote vijver.

De **GR 565-variant** (beschrijving p.85) komt hier van links uit de *Burgemeester Willekenslaan* op-nieuw samen met het **hoofdtraject**.

In de richting van Sluis voert de **LAW 11 "Grenslanpad"** hier rechtuit door Reusel. In de richting van Thorn loopt de LAW 11 samen met de GR 565-variant linksaf tot grenspaal 202 (zie ook p.83)

3,3 KM 'T NEERVEN (45)

BLADEL – KAART 7

↙ (langs de oever)

Je blijft de brede weg met afzonderlijk fietspad volgen (al kan je ook kiezen voor het mooie pad langs de waterkant).

Bij het einde van de vijver kies je een weg links die zich na zowat 400 m doorheen een klein bosje slingert. Opnieuw in open terrein bocht de weg naar rechts. Op een T-kruising linksaf langs een zandweg met afzonderlijk fietspad. Deze gaat verderop over in de geasfalteerde *Leemskuilen*. Je steekt de drukke weg Turnhout - Eindhoven (N284) of *Rondweg* over. Je blijft rechtuit de *Leemskuilen* volgen tot de kruising met de *Bleijenhoek*.

Rechtsaf, de *Europalaan* dwarsen en rechtuit voorbij het gemeentehuis en het V.V.V.-kantoor tot op de *Markt* in

3,3 KM BLADEL (GR 565 / Streekpad (46)

KAART 7

🚌 143, 149, 150, **491** (buurtbus)

🚌 480 naar Arendonk en Turnhout (in Reusel – 3,7 km ... te voet of met een van hoger vermeldde bussen)

⚠️ - 🏠(2) 🏠 ☕ 🍴 🛒 Openlucht- en overdekt zwembad.

Op de *Markt* passeert het **Streekpad 5 "Brabants Vennenpad" (LAW)**. Deze route vormt een méér dan 230 km lange rondwandeling door de streek van Eindhoven.